

ДОКЛАД

**на Постоянната комисия по стопански науки и управление
за резултатите от извършеното оценяване по процедура за
програмна акредитация на професионално направление
3.7 „Администрация и управление“ в Софийски
университет „Св. Климент Охридски“**

Уважаема г-жо Председател на АС на НАОА,

Постоянната комисия по стопански науки и управление на НАОА предоставя на Вашето внимание доклад по процедурата за програмна акредитация на **професионално направление 3.7 Администрация и управление в Софийски университет „Св. Климент Охридски“**.

Докладът е разработен съгласно приетите от Акредитационния съвет на НАОА (20.10.2016 г.) критерии за програмна акредитация на професионално направление в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в Европейското пространство за висше образование (ESG) – част 1 (1-10) и по смисъла на чл. 85, ал. 1 от ЗВО.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/ - ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

№	Решения	Номер и дата на протокол / дата на извършено действие
1.	Откриване на процедурата от АС	04.02.2021 г. (Протокол № 4)
2.	Утвърждаване на състав на ЕГ от АС	25.03.2021 г. (Протокол № 9)
3.	Извършено посещение на ЕГ	07.07 – 08.07.2021 г
4.	Обсъждане и приемане на доклада на ЕГ от ПК	12.01.2022 г. (Протокол № 1)
5.	Обсъждане и приемане на доклада на ПК	02.02.2022 г. (Протокол № 3)
6.	След изтичане на срока по чл. 35, ал.2 от ПДНАОА (отн. становището на оценяваната институция) ПК предоставя доклада на АС	

1. Проф. д-р Матилда Иванова Александрова-Бошнакова, Университет за национално и световно стопанство
 2. Проф. д-р Ваня Куздова Банабакова, Национален военен университет „Васил Левски“
 3. Доц. д-р Христо Георгиев Сирашки, Стопанска академия „Д. А. Ценов“
 4. Доц. д-р Людмила Михайлова Михайлова, Русенски университет „Ангел Кънчев“
- Наблюдаващ процедурата член на ПКСНУ: доц. д-р Емил Трифонов/ доц. д-р Мария Кехайова

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

СУ получава програмна акредитация за ПН 3.7 „Администрация и управление“ с решение на ПКСНУ на НАОА (Протокол №9 от 19.03.2015 г.). Получената оценка е 9,45 за срок от шест години с общ капацитет 1500 студенти, в т.ч. 1000 за ОКС „бакалавър“ (редовна форма на обучение) и 500 за ОКС „магистър“ (редовна и задочна форма на обучение). При предходната акредитация ПКСНУ към НАОА формулира следните препоръки:

Препоръка 1: Да се включат специализирани дисциплини в учебния план за ОКС „магистър“ в програма „Управление на човешките ресурси“ на Геолого-географски факултет, съответстващи на професионалното направление. Срок: началото на учебната 2015/2016 г.

На свое заседание от 11.07.2019 г. Акредитационният съвет на НАОА разглежда и утвърждава доклада на ПК по САНК относно приключила процедура за следакредитационно наблюдение и контрол, като констатира, че СУ е изпълнил препоръка №1, формулирана в решението на ПКСНУ от 11.03.2015 г. (протокол №8).

В резултат на проведената акредитационна процедура ПК констатира, че в СУ са направени са три промени в учебния план на ОКС „магистър“ в МП „Управление на човешките ресурси“ през м. октомври 2015 г., м. юли 2016 г. и през м. февруари 2019 г., като са включени следните специализирани дисциплини: „Управление на човешките ресурси“ (задължителна), „Регионално планиране“ (избираема), „Управление на персонала“ (избираема), „Икономика на труда“ (избираема), „Развитие и управление на проблемни райони“ (избираема), „Методика на научното изследване – теоретични и практико-приложни аспекти“ (избираема) и „География на межкултурните бизнес комуникации“ (избираема).

ПКСНУ счита, че препоръката е изпълнена.

Препоръка 2: Да се унифицира фундаменталният блок от учебни дисциплини за ОКС „бакалавър“ на професионалното направление в трите факултета. Срок: началото на учебната 2015/2016 г.

На свое заседание от 11.07.2019 г. Акредитационният съвет на НАОА разглежда и утвърждава доклада на ПК по САНК относно приключила процедура за следакредитационно наблюдение и контрол, като констатира, че СУ е изпълнил препоръка №2, формулирана в решението на ПКСНУ от 11.03.2015 г. (протокол №8).

ПКСНУ констатира, че в СУ са предприети мерки за изпълнение на препоръката, свързани с унифициране на учебните дисциплини във фундаменталния блок за ОКС „бакалавър“ на ПН 3.7 в трите факултета, в които се осъществява обучението по това ПН. Към момента на осъществяване на процедурата бе установено, че 12 ключови дисциплини са част от учебните планове и на трите специалности („Публична администрация“, „Стопанско управление“ и „Регионално развитие и политики“). Установена е и известна специфика: 14 дисциплини са общи само за „Публична администрация“ и „Регионално развитие и политики“, а 10 съответно за „Публична администрация“ и „Стопанско управление“; други 3 дисциплини са общи за „Стопанско управление“ и „Регионално развитие и политики“. Трите факултета, осъществяващи обучението по ПН 3.7 (Стопански, Философски и Геолого-географски), са направили значима стъпка към оформяне на фундаментален блок, при отчитане на спецификата на съответните програми за обучение, без да е налице унифициран фундаментален блок от учебни дисциплини за ОКС „бакалавър“ на ПН в трите факултета.
ПКСНУ счита, че препоръката е изпълнена частично.

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/ –ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО¹

СТАНДАРТ 1. ПОЛИТИКА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО

Критерий 1.1. При извършване на обучение в професионалното направление се поддържа и развива политика за осигуряване на качеството, която се оповестява и е част от стратегическото управление на висшето училище.

1.1.1

СУ „Св. Климент Охридски“ организира и провежда обучение в ПН 3.7 „Администрация и управление“ по 3 програми в ОКС „бакалавър“ (Стопанско управление, Публична администрация и Регионално развитие и политика) и 17 програми в ОКС „магистър“, които са в съответствие с мисията, визията, целите и приоритетите на университета. Основните обучаващи звена са: Стопански факултет (катедра „Стопанско управление“); Философски факултет (катедра „Публична администрация“); Геолого-географски факултет (катедра „Регионално развитие“). Разпределението на програмите в трите факултета е както следва:

- В Стопански факултет катедра „Стопанско управление“ осигурява обучението в ОКС „бакалавър“ по специалност „Стопанско управление“ в редовна форма на обучение, предлагана в три варианта – с английски, с немски и с френски език. В ОКС „магистър“ обучението е по 9 програми (Бизнес администрация, Развитие на човешките ресурси, Дигитален маркетинг, Управление и предприемачество, Дигитален мениджмънт в туризма, Управленски информационни системи, Отговорно и устойчиво управление, Геймификация в

¹ Оценяването се извършва съгласно приетите от Акредитационния съвет Методика за оценяване по критериалната система на НАОА и Правила за гласуване на процедури за акредитация и за оценяване на проекти.

бизнеса, публичния и неправителствения сектор), при някои от които има вариации в специалностите. Осем специалности се предлагат само в редовна форма на обучение, а три – в редовна и в задочна. Магистърските програми се предлагат както на български, така и на английски език.

- Във Философски факултет катедра „Публична администрация“ осигурява обучението в ОКС „бакалавър“ по специалност „Публична администрация“. В ОКС „магистър“ обучението е по 5 специалности (Публична администрация на български и английски език, Европейска публична администрация, Публичен мениджмънт и политики, Оценка на политики и оценка на въздействие). Обучението по първите две програми се осъществява в редовна и задочна форма, а останалите три – само в редовна форма на обучение.

- В Геолого-географския факултет катедра „Регионално развитие“ осигурява обучението на студенти в ОКС „бакалавър“ по специалност „Регионално развитие и политики“. В ОКС „магистър“ програмите за обучение са 3 (Управление на човешките ресурси, Регионална сигурност и Планиране и управление на териториални системи). Първите две са в редовна и задочна форма на обучение, а третата само в редовна форма на обучение.

В СУ „Св. Климент Охридски“ има приета и публично оповестена Стратегия за развитие на ПН 3.7 „Администрация и управление“ (2020-2025), която е разработена и приета от трите основни звена, осигуряващи обучението в това ПН. В стратегията са формулирани мисията, визията и основната цел на ПН 3.7 в рамките на СУ, както и тактическите задачи за нейното реализиране.

Констатирано е, че в СУ обучението в ПН 3.7 е в съответствие с официално приетите и публично оповестени вътрешни документи (Стратегия за развитие на ПН 3.7. Администрация и управление; Политика за развитие на СУ, други вътрешни нормативни документи на Университета, на факултетите и водещите катедри), които са съобразени със ЗВО и ЗРАСРБ. СУ „Св. Климент Охридски“ има създадена, официално приета и действаща система за управление на качеството (СУК). Като концептуална рамка при изграждането на системата са следвани и приложени основните принципни положения, заложи в стандарта БДС EN ISO 9001:2008 „Системи за управление на качеството. Системата се обновява и усъвършенства периодично.

1.1.2.

Основните положения на СУК се съдържат в Наръчника по качеството, чиято последна актуализация е от 16.09.2020 г. Наръчникът с приложенията към него е достъпен на сайта на Университета. В него са описани отговорностите на ръководството, управлението на ресурсите и процесите, механизмите за измерване, анализ и подобряване на процесите. Основните звена в структурата на СУК са Университетски център по управление на качеството (УЦУК), който има отделен правилник за своята дейност; Експертен съвет по качеството (Университетска комисия по качеството-УКК); Факултетни комисии по качеството и катедрени отговорници по качеството. От действащите вътрешни правила за устройството и дейността на посочените по-горе звена личи, че в състава им участват представители на всички заинтересовани страни, в т.ч. студенти и докторанти.

Експертният съвет по качеството разработва и приема годишен план за работа си. На негова база се изготвя Календар на дейностите по осигуряване на качеството, който съдържа всички дейности по качеството на ниво факултет. През акредитационния период са планирани и проведени 8 вътрешни одита, за които са изготвени съответните доклади с препоръки и са предприети коригиращи действия. ПК констатира, че в СУ се изпълняват политиките и процедурите по осигуряване на качеството в ПН 3.7. Университетският център по управление на качеството издава ежемесечен електронен бюлетин. Центърът инициира различни форми за обратна връзка.

1.1.3.

В СУ е изградена и се прилага политика по насърчаване на иновативността в научноизследователската дейност, използвана като съществен източник за трансфер на знания към образователните програми. СУ включва резултатите от провежданите научни изследвания

в учебния процес. Актуализацията на предлагания учебен материал се осигурява чрез трансфер на резултати от научноизследователски проекти и научни изследвания на академичния състав. Тематиката на научните изследвания е в съответствие с ключовите приоритети в националните стратегически документи и вътрешните документи.

В СУ са утвърдени и публично оповестени основните документи за регламентиране на НИД: Стратегия за развитие на научните изследвания, Стратегия за комерсиализация на научните резултати, Правилник за условията и реда за финансиране на НИД със средства от държавния бюджет, Правилник за регламентиране на процедури за научни проекти, финансирани от МОН, ФНИ към МОН, оперативни програми, програми на ЕС и други международни и европейски програми.

Критерий 1.2. Управление на качеството на образованието

1.2.1.

В ПН 3.7 в СУ „Св. Кл. Охридски“ е създадена нужната организация за управление на качеството на учебния процес и свързаната с него преподавателска дейност. Ефективността на системата за качество в Университета се проследява чрез ежегодни прегледи по качеството, повишаване на квалификацията на служителите и редовни проучвания на студентското мнение, които са заложили и регламентиран като дейност в Наръчника по качеството. Представени са доказателства, че при ежегодните прегледи по качеството се отчитат проблемните зони в прилагането на СУК и се дават препоръки и се разработват допълнителни процедури и стандарти.

За постигане на координация и синхрон в действията по осигуряване на качеството, периодично се провеждат целеви обучения по функционирането на СУК. Членовете на академичната общност участват на семинари и срещи с информационно-обучителен характер с ФКК и ФАК, чрез които се разясняват отделните компоненти на СУК, търси се обратна връзка от участниците за затруднения, които срещат в разбирането на системата, определят се нуждите от подобрения на системата. Представени са доказателства, че през акредитационния период са проведени 8 целеви обучения от различен характер, както и са реализирани проекти и мерки, насочени към подобряване на качеството на обучение чрез усъвършенстване на уменията на преподавателския състав. В обученията са участвали 21 представители на ПН 3.7 „Администрация и управление“. Почти всяка година са били провеждани информационни срещи и консултации, като такива са били направени и по повод на всяка една от извършваните промени (актуализации) в СУК.

1.2.2.

В СУ „Св. Климент Охридски“ функционира постоянна действаща Етична комисия, функционираща въз основа на приет Етичен кодекс от АС. Етичният кодекс е публично достъпен на официалния сайт на университета. Констатирано е, че комисията е конституирана и е в състав от девет човека, от които един студент. Съгласно вътрешните правила, писма и сигнали за нарушения се подават в Деловодството на Университета. През оценявания период Етичната комисия не е разглеждала жалби, постъпили към нея от студенти и преподаватели от ПН 3.7 и няма документиран случай на дискриминация. Освен Етична комисия в СУ от 2004 г. съществува Академичен омбудсман. Неговите функции и основните принципи в неговата работа са уредени с вътрешни правила, които са публично оповестени на университетския сайт.

Административните подходи за превенция и борба с плагиатството и измамата в СУ са няколко: (1) Вътрешни нормативни актове на СУ: ПУДСУ, Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ, Етичен кодекс, Правилник за образователните дейности; (2) в системата за електронно обучение на СУ (elearn.uni-sofia.bg) е интегрирано технологично решение – StrikePlagiarism; (3) процедура за проверка на дипломни работи за липса на плагиатство в помощ на рецензентите и членовете на изпитните комисии. През акредитационния период не са констатирани случаи с опит за плагиатство или изпитни измами в ПН 3.7 „Администрация и управление“.

Изводи на ПК по изпълнение на Стандарт 1:

1. Обучението по ПН 3.7 „Администрация и управление” в СУ „Св. Климент Охридски“ е в съответствие с действащото законодателство и приетите вътрешни нормативни документи, вкл. в стратегията за развитие на ПН и формулираните мисия, цели и задачи. СУ провежда обучение по 3 програми в ОКС „бакалавър“ и 17 програми в ОКС „магистър“ в три основни звена: Стопански, Философски и Геолого-географски факултети. Съществува разработена и публично оповестена Стратегия за развитие на ПН 3.7.

2. В СУ има приета, публично оповестена и системно провеждана политика по качеството. Нейните параметри, правила и процедури по прилагане са разписани в „Наръчник по качеството“. В него са разграничени и ясно посочени структурните звена и техните основни функции по нива на управление. Има създаден документ – Календар на дейностите по осигуряване на качеството, който е приложение към Наръчника по качество на СУ. През оценявания период са планирани и проведени общо 8 вътрешни одита.

3. В СУ „Св. Климент Охридски“ има политика за обвързване на научните изследвания и обучението, което е заложено като приоритет в основните стратегически документи на университета и в Стратегията за развитието на ПН 3.7. Налице е интегриране на резултатите от актуални научни изследвания в учебния процес чрез включването им в учебното съдържание на отделни тематични курсове.

4. В СУ има изградена организация за управление на качеството на учебния процес за ПН 3.7, която се основава на ПУДСУ, ПОДСУ и Наръчника за качество. В тях са разписани отговорните длъжности по управлението на качеството на образователния процес. За отчетния период са проведени 8 целеви обучителни събития от различен характер, както и са реализирани проекти и мерки, насочени към подобряване на качеството на обучение чрез усъвършенстване на уменията на преподавателския състав.

5. В СУ е създаден и се прилага Етичен кодекс, оповестен на страницата на университета. Етичната комисия е конституирана и осъществява дейността си съгласно разписаните правила. За отчетния период комисията не е разглеждала жалби на студенти и преподаватели от ПН 3.7 „Администрация и управление“. Прилагат се мерки за превенция срещу плагиатство, като през оценявания период не е документиран случай на плагиатство от страна на студенти и преподаватели в програмите за обучение в ПН 3.7.

СТАНДАРТ 2. РАЗРАБОТВАНЕ И ОДОБРЯВАНЕ НА ПРОГРАМИТЕ

Критерий 2.1. ВУ извършва обучение по професионалното направление, като прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на учебната документация, (квалификационни характеристики, учебни планове и програми и др.) при съдействието на представители на партньорски организации, студенти и други заинтересовани страни.

2.1.1

В СУ очакваните резултати от обучението се постигат при отчитане на разпоредбите на актуалното национално нормативно регулиране на висшето образование (ЗВО, ЗРАСРБ, НДИПВО на ОКС „бакалавър“ и „магистър“; Наредбата за прилагане на система за натрупване и трансфер на кредити във висшите училища; Наредбата за държавните изисквания към съдържанието на основните документи, издавани от висшите училища и др), а също така и на вътрешно университетските документи (Стратегия за развитие на ПН 3.7 „Администрация и управление“ /2020-25/ и в частност, действащите в трите факултета – Стопански, Философски и Геолого-географски, правилници и правила) и са подчинени на основните цели и задачи в направлението. Обучението в ПН 3.7 „Администрация и управление” в се провежда по учебна документация (УД) за всяка от образователно-квалификационните степени по унифицирани стандарти и макети. УД е разработена съгласно чл. 39 ал. 2 от ЗВО: квалификационна характеристика; учебен план; учебни програми на изучаваните дисциплини и годишен график

за организиране на учебния процес. При разработването и утвърждаването на УД се спазват изискванията на външните и вътрешни нормативни документи, като последните са публично достъпни.

Квалификационните характеристики на програмите за обучение по ПН 3.7 определят целите на обучението, обхвата и равнището на теоретичните, практическите и допълнителните професионални компетенции, които трябва да се придобият, получаваната професионална квалификация, както и перспективите за професионална реализация. Констатирано е, че квалификационните характеристики по всички специалности съдържат ясно разграничени специфични компетенции.

Учебните планове по предлаганите специалности в двете ОКС осигуряват необходимата широкопрофилна теоретична и специализирана професионална подготовка. Всички учебни планове съдържат информация за: формата и продължителността на обучение; наименованието на учебните дисциплини; хорариумът на всяка дисциплина, разпределен по семестри и по вид учебни занятия (лекции, упражнения и др.); формите за проверка и оценяване на знанията по всяка учебна дисциплина (изпит, текуща оценка); видът на учебните практики, тяхното наименование и продължителност; броят и формата на държавните изпити. Констатирано е, че продължителността на обучението по всички специалности в ПН 3.7 по двете ОКС отговарят на нормативните изисквания, съгласно Наредбата за държавни изисквания за придобиване на висше образование.

Учебните планове за ОКС „бакалавър“ съдържат: задължителни, избираеми и факултативни дисциплини, учебни практики и курсови работи. Обучението е в 8 семестъра и завършва с държавен изпит. В Стопански факултет съотношението между задължителните, избираемите и факултативните дисциплини (в бр.) е 40:между 25 и 35:10, във Философски факултет – 23:55:22, а в Геолого-географски факултет – 24:46:1. Констатирано е, че в учебните планове за специалностите от ПН 3.7 във всички основни звена са спазени изискванията на Закона за физическото възпитание и спорта. Прави впечатление, че трите основни звена, осъществяващи обучението по ПН 3.7 (Стопански, Философски и Геолого-географски факултети), са направили значима стъпка (в резултат от препоръка от предходна акредитационна процедура) към оформяне на фундаментален блок, при отчитане на спецификата на съответните програми за обучение, без да е налице унифициран фундаментален блок от учебни дисциплини за ОКС „бакалавър“ на ПН в трите факултета. За ОКС „бакалавър“ се изискват не по-малко от 240 кредита, като 10 от тях са за успешно издържан държавен изпит. За ОКС „магистър“ се присъждат кредити в съответствие с броя на семестрите, като 15 от тях са за успешно издържан държавен изпит или защитена магистърска теза. Натовареността за една учебна година е 1800 часа (аудиторна и извънаудиторна заетост), което се равнява на 60 кредита (по 30 кредита на семестър). Кредитите, получени от факултативни дисциплини, не се вземат предвид при отчитане на изпълнението на учебния план. Спазени са изискванията на Закона за физическото възпитание и спорт.

Учебните планове за специалностите в ОКС „магистър“ съдържат еднакви регистри. Разработени са учебни планове за всички продължителности на обучение (1, 1,5 и 2 години). Констатирана е пълна равнопоставеност в учебните планове при различните форми на обучение. Учебните планове за ОКС „магистър“ на програмите към Стопански факултет включват задължителни, избираеми и факултативни дисциплини. В учебните планове за ОКС „магистър“ на програмите към другите две основни звена, обаче, липсват факултативни дисциплини.

Квалификационните характеристики и учебните планове по предлаганите програми за обучение в ПН 3.7 в СУ са публично оповестени.

В СУ учебните програми по всяка дисциплина от учебните планове на ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“ се съдържа информация за: цел на обучението по учебната дисциплина; учебно съдържание, тематиката на лекциите, упражненията и други елементи на обучението с техния хорариум; особеностите на преподаването, в т.ч. начин на лекционно представяне на учебното съдържание, технология на провеждане на упражненията (лабораторни, аудиторни,

семинари) и какво се изисква от студентите, участващи в упражненията, формите на самостоятелна и извънаудиторна работа на студентите; ресурси по дисциплината; оценяване на постиженията.

2.1.2.

В СУ е нормативно регламентирано учебната документация да бъде разработвана и актуализирана при отчитане гледната точка на всички заинтересовани страни. Университетът осъществява тясно сътрудничество с работодателските организации и отделни работодатели в страната при определянето на професионалните квалификации на програмите в ПН в двете ОКС.

Включването на студентите от ПН в практически занимания в СУ се реализира чрез аудиторна и извънаудиторна заетост. Аудиторната се реализира чрез лекции и упражнения. Извънаудиторната - чрез учебна практика/преддипломен стаж в реална работна среда, включени в учебните планове. Задължителното практическо обучение на студентите в ОКС „бакалавър“ в различните основни звена е с продължителност между 150 и 360 часа, която се реализира в различни периоди от обучението на студентите. Делът на практическото обучение в реална работна среда за студентите от ПН 3.7 в СУ се движи между 6,5 и 11,8% от извънаудиторната заетост.

2.1.3.

Процедурите за оценяване на студентите в ПН 3.7 в двете ОКС отговарят на националните нормативни изисквания и са регламентирани в Правилник за устройството и дейността на СУ и Правилник за образователните дейности в СУ. Разработена е Общоуниверситетска процедура за провеждане на държавни изпити и защиты на дипломни работи и инструкцията към нея. Формата на оценяване е посочена в учебния план на всяка специалност и в учебните програми по изучаваните дисциплини. В учебните планове се дефинира формата на проверка и оценяване на знанията по отделните дисциплини – изпит, комбинирано изпитване или текуща оценка, и вида и формата на дипломиране. Учебните програми по изучаваните дисциплини описват очакваните резултати, изискваните компетенции (знания и умения), както и конкретната методика за проверка на знанията и за формиране на крайната оценка по дисциплината.

Обучението на студентите от ОКС „бакалавър“ в ПН 3.7 завършва с полагане на държавен изпит, а при ОКС „магистър“ предимно с разработване на магистърска теза, като по някои магистърски програми в Стопанския факултет се дава възможност студентите да избират между защита на магистърска теза и явяване на държавен изпит. През акредитационния период 93% от студентите в ОКС „магистър“ от ПН 3.7 са се дипломирали чрез защита на магистърска теза.

2.1.4.

СУ поддържа актуалност на обучението по ПН 3.7 на основата на: познаване на световните постижения в направлението; проучване на опита в обучението на други университети; използването на актуални резултати от научните изследвания на преподавателите в учебния процес; прилагането на съвременни информационни технологии в обучението. Опитът на други университети в страната и в чужбина се анализира въз основа на публично достъпната информация. Представени са доказателства, че в основните звена, осъществяващи обучението по ПН 3.7 се извършват разнообразни дейности (анализи на учебни планове и програми, анализ на публикации относно обучението в научната област, участия в международни конференции), които подпомагат процеса на съпоставка. Дейностите се реализират от основните и първични звена, а също така и от създадени и функциониращи центрове за приложни изследвания (напр. Френско-германски център за приложни изследвания по икономика и управление към СФ). През акредитационния период са извършвани изследвания за сравнимост както с водещи в обучението по ПН 3.7 университети от България, така и с такива от чужбина (френски, немски, американски и др.). Сериозен принос играят партньорските взаимоотношения на Стопански факултет по съвместни програми, а също така и партньорството на Философски факултет с Института по публична

администрация. Резултатите сочат наличие на съпоставимост, което дава възможност за академичен обмен и професионална мобилност.

2.1.5.

В СУ има разработена и утвърдена процедура за наблюдение, анализиране, оценяване и утвърждаване на учебната документация (Общоуниверситетска процедура за реда по разработване, утвърждаване и прекратяване на учебни планове и програми за обучение). Пряко отговорен за административния контрол по учебната документация е заместник-деканът по учебната дейност на съответния факултет.

Инициативата за създаване и актуализиране на учебната документация е на първичните звена. В СУ съществува общоуниверситетски регламент, който задължава титулярите на учебни дисциплини да внасят изменения на учебното съдържание (осигуряване актуалността на учебното съдържание). Актуализации, които са под 20% от хорариума на съответната дисциплина влизат в сила с решение на първичното звено. Всички други, следват процедура на утвърждаване от ФС. Актуализации на учебни програми, които влизат в рамките на 20 – 29% от хорариума влизат в сила с решение на ФС. При промени, които надхвърлят 30% от хорариум на учебното съдържание, също така и при новосъздаващи се програми, преминават за становище и през Факултетна комисия по качество, за да бъде разгледана на ФС и се насочват за становище на Учебната комисия на СУ. В такива случаи, програмите влизат в сила след решение на АС. Към Стопански факултет е разработена и приета вътрешна Процедура за реда по анализ и осъвременяване на учебните планове и програми. Последна актуализация е извършена през януари 2020 г. В другите два факултета няма специфични, различни от университетските правила за приемане и развитие на учебните програми. Актуалната учебна документация е дигитализирана и е в електронната система СУСИ на Университета.

2.1.6.

В СУ се извършва регулярно актуализиране на учебната документация. Предоставени са доказателства за утвърждаване на нови учебните планове в двете ОКС в СФ от 2020 г., а също така и за извършени актуализации от 204 и 2019 г. През 2019 г. е извършена актуализация на учебните планове на програмите и във ФФ. През акредитационния период в СУ е констатирана необходимост от промени по общо 659 програми по изучавани дисциплини, разпределени между 75 и 205 годишно. Най-голям брой програми са актуализирани през 2019 г., когато е имало цялостна актуализация на учебната документация. В СУ е утвърдена практиката учебните програми по изучаваните дисциплини да се оповестяват публично. През акредитационния период е констатирано публично оповестяване на 580 програми средно годишно за двете ОКС. Представени са доказателства, че в процеса на създаване и актуализиране на учебната документация съществува утвърдена практика да участват представители на студентите и работодателските организации. През оценявания период в прегледа на програмите за обучение са участвали 166 студенти и 119 представители на работодателите.

2.1.7.

В ПН 3.7 в СУ е налице процедура за определяне, в съответствие с националните и институционалните нормативни изисквания, на структурата на учебните планове, наименованията и съдържанието на учебните дисциплини, общият брой кредити и разпределението на учебните кредити, съотношението между часовете, предвидени за лекции и за практически занятия, регламенти за провеждане на стажове и учебни практики. Основни субекти, реализиращи контрола са Факултетните комисии по качеството и Учебната комисия на СУ.

Изводи на ПК по изпълнението на Стандарт 2:

1. В СУ има приети методически стандарти за учебната документация, заложен в съответните вътрешни документи в съответствие с визията, мисията и стратегията на университета и ПН 3.7. През акредитационния период, като се отчитат тенденциите на пазара на труда и очакванията на работодателите, се извършва периодично актуализиране на учебната

документация.

2. В ПН 3.7 „Администрация и управление” се прилага система за периодично събиране и анализ на информация от потребителите на кадри относно връзката на учебните програми с практическата подготовка на студентите. Практическото обучение на студентите се осигурява чрез практически стажове, заложи в учебния план, както и чрез разнообразни форми за практическа подготовка, които са интегрирани в учебния процес.

3. Оценъчната система на резултатите от обучението и проверката на знанията за различните степени и форми на обучение са регламентирани във вътрешни правилници на СУ „Св. Климент Охридски“. Съществува и Общонауниверситетска процедура за провеждане на държавни изпити и защиты на дипломни работи и инструкция към нея, прилагани за ПН 3.7.

4. В ПН 3.7 „Администрация и управление“ в СУ е направен сравнителен анализ на учебните планове на програмите за обучение в сродни ВУ у нас и водещи университети в чужбина. Резултатите сочат наличие на съпоставимост, което дава възможност за академичен обмен и професионална мобилност.

5. Разработени са процедури за управление на процесите по наблюдение, анализиране, оценяване и утвърждаване на учебни програми и учебната документация от ПН 3.7 „Администрация и управление”, които са подчинени на цялостната СУК. Действат регламентирани стандарти при разработване, обсъждане, приемане, утвърждаване и актуализиране на учебната документация.

6. Във вътрешните нормативни документи на СУ е заложено обвързване на разработването и актуализирането на учебната документация с гледната точка на представители на икономиката, социални институции, студенти, завършили специалисти и други заинтересовани страни. Това се осъществява както чрез анкетни проучвания, така и чрез различни форми на пряко участие в различни форуми, в обучителния процес и в изпитни процедури. В прегледа на учебната документация по ПН 3.7 са участвали 166 студенти и 119 представители на работодатели.

7. В ПН 3.7 в СУ е налице процедура за определяне, в съответствие с националните и институционалните нормативни изисквания, на структурата на учебните планове, наименованията и съдържанието на учебните дисциплини, общият брой кредити и разпределението на учебните кредити, съотношението между часовете, предвидени за лекции и за практически занятия, регламенти за провеждане на стажове и учебни практики.

СТАНДАРТ 3. ОБУЧЕНИЕ, ПРЕПОДАВАНЕ И ОЦЕНЯВАНЕ, ОРИЕНТИРАНИ КЪМ СТУДЕНТИТЕ

Критерий 3.1. Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на студентите в процеса на обучение на съответното професионално направление.

3.1.1.

Констатирано е, че програмите за обучение са разработени в съответствие с мисията мисия, целите и задачите на ПН 3.7 „Администрация и управление” в СУ. Разработените учебни планове гарантират подготовката на конкурентноспособни кадри. Осигурено е непрекъснато подобряване на качеството на обучението, както и засилване на практическия компонент в учебния процес, прилагане на съвременни технологии и иновативни методи и средства за обучение. Учебната документация е синхронизирана със съвременните стандарти и са в съответствие с бъдещата професионална реализация съгласно НКР за висше образование и квалификационната рамка на Европейското пространство на висшето образование.

3.1.2.

В учебните планове и учебните програми по отделни дисциплини са заложени различни форми, които стимулират практическите занимания на студентите и развитието на предприемачески, творчески и иновативни умения. Хорариумът на часовете за извънаудиторна заетост по дисциплините включва провеждане на практически занятия, подкрепяни от Алумни

клубовете разработване на курсова работа/проект, подготовка на реферат, решаване на казус, разработване на задание (в екип), проучване на поставена задача, подготовка за текущ контрол, подготовка за изпит и др. Осигурени са технически възможности за самостоятелна извънаудиторна работа (достъп до бази от данни, актуални софтуерни лицензи и пр.). Представени са доказателства за широко използване на интерактивно съдържание чрез общо университетската информационна система E-Learn (<https://elearn.uni-sofia.bg/>). Представени са доказателства за регулярно проследяване на мнението на заинтересованите страни за практическата ориентация на обучението, а също така и за практическата подготовка на студентите. През акредитационния период са анкетирани общо 3399 студенти от ПН 3.7. Разработени са и действат механизми за регулярно събиране и обработване на информация за мнението на работодателите, приели на стаж/учебна практика студенти от професионалното направление, относно качеството на тяхната подготовка. Представени са доказателства за подписани 120 договора (с ясно изразена тенденция на нарастване) за сътрудничество с партньорски организации за осигуряване на стажантски програми, преддипломни стажове и стипендии на студентите от ПН 3.7.

3.1.3.

В СУ е изградена организация за систематично проучване на мнението на студентите чрез: регулярни (планови) анкетни проучвания, провеждани от Лабораторията за анализи и проучвания към УЦУК; нерегулярни проучвания по факултети и специалности, реализирани от ЛАП-УЦУК (по поръчка) или от екипи на факултетите; активно участие на Алумни клубовете в процеса на предоставяне на обратна връзка. Предмет на провежданите изследвания са различни аспекти от процеса на обучение. Извършват се и подробни анализи на кандидатстудентските кампании. Наблюдава се засилен интерес към програмите за обучение с английски, немски и френски езици в ОКС „бакалавър“ в СФ, като в тях за едно място се борят средно по 3 до 5 души. За тези програми е регистрирана тенденция на нарастване на кандидатите през акредитационния период. Констатирана е практика за регулярно наблюдаване на реализацията на дипломираните студенти от ПН 3.7. Процентът на студентите, които започват работа през първите две години от завършването средно за периода, е около 98%.

3.1.4.

Стимулирането на мотивацията на студентите в ПН 3.7 „Администрация и управление“ се осъществява и чрез прилагането на гъвкави и адаптивни методи за оценяване на постиженията на студентите. Всички оценъчни процедури са публично оповестени и са на разположение на студентите от ПН в двете ОКС. Прави впечатление, че при формирането на оценките по изучаваните дисциплини, особено в ОКС „магистър“, все по-голямо значение има практическият компонент, реализиран чрез конкретни разработки за решаване на проблем или чрез конкретно изследване. На разположение на студентите е пълна информация за оценяване на постигнатото при приключване на обучението. Има разработени конспекти за държавни изпити и съответно, Указания за разработване на магистърски тези, които периодично се актуализират и се оповестяват публично. Сроковете на сесиите за държавни изпити и/или защити на магистърски тези се определят в съответния учебен план, а конкретният график се утвърждава ежегодно по факултети.

3.1.5.

В СУ е въведена тюторна система с цел по-пълноценно взаимодействие между студентите и техните преподаватели, подкрепа на студентите при обучението им, съдействие и сътрудничество за повишаване на удовлетвореността им от учебния процес, решаване на проблеми от административен характер и др. С решения на КС и/или на ФС се определят курсови ръководители, ръководители на магистърските програми, научни ръководители на дипломанти и други. Динамичната обратна връзка се поддържа активно и чрез системата за електронно обучение e-Learn, която е Moodle базирана, чрез която преподавателските екипи могат да осъществява индивидуални или групови контакти със студентите. Идентифицирана е и практиката за провеждане на регулярни анкетни проучвания.

3.1.6.

На основата на СУК в СУ са създадени условия за повишаване на ефективността на процесите, свързани с качеството на обучението. Представени са доказателства, че се осъществява текущ мониторинг и периодичен анализ на дейностите, свързани с качеството на образователния процес, в който нормативно е заложено участие на студенти и специалисти от практиката, чрез преки и косвени форми, които през акредитационния период се разширяват.

3.1.7.

Редът за разглеждане на студентски жалби в СУ е ясно регламентиран и публично оповестен. Констатирано е, че през акредитационния период е подадена и документирана една жалба от студент към Стопански факултет, която се отнася за изпитна процедура, като са предприети съответни действия от Декана на Стопански факултет. Две са жалбите от студенти от Философски факултет: едната се отнася до процедурата по заявяване на избираеми дисциплини и съдържа предложение от студентите за нейното усъвършенстване, а втората жалба е свързана с неудовлетвореност от провеждането на учебния процес и изпита по учебна дисциплина. Констатирано е, че по жалбите са предприети съответните действия. От Геолого-географския факултет не са подавани жалби и сигнали.

Изводи за изпълнението на Стандарт 3:

1. Учебната документация в ПН 3.7 „Администрация и управление“ на СУ съответства на съвременните изисквания за ОКС „бакалавър“ и „магистър“, заложени в националните и институционални нормативни документи. Обучението на студентите от това ПН се осъществява в съответствие с образователната мисия, цели и институционална политика на университета.

2. Обучението на студентите в ПН 3.7 „Администрация и управление“ на СУ има практическа насоченост, като е създадена организация за включване на студентите в практически занимания. Регулярно се проучва удовлетвореността на студентите от практическата полезност на обучението, както и удовлетвореността на работодателите от знанията, уменията и компетенциите на възпитаниците на СУ. През акредитационния период нараства броят на договорите с образователни, държавни, общински и социални институции, неправителствени организации, бизнес структури.

3. През акредитационния период в ПН 3.7 „Администрация и управление“ се наблюдава траен интерес към обучението по образователните програми и специалностите в направлението. Завършилите успешно се реализират на пазара на труда, като прилагат във висока степен придобитата професионална специализация. Процентът на студентите, които са наети на работа през първите две години от завършването е средно 98%.

4. Налице е ясна, публично оповестена система за провеждане на изпитни процедури за проверка и оценка на знанията, уменията и професионалната подготовка на обучаемите в ПН 3.7 „Администрация и управление“. В учебните програми ясно е посочено оценяването и начина на формиране на оценката. Налични са ясни и публично оповестени правила и процедури за провеждане на Държавните изпити, както и за начините и формите на оценяване.

5. В ПН 3.7 „Администрация и управление“ е налице динамична и прозрачна обратна връзка между преподаватели и студенти, при всички ОКС и форми на обучение. Тя се реализира чрез индивидуални и групови преки контакти, електронни форми, анкетни проучвания и др.

6. Създадени са условия за повишаване на ефективността на процесите, свързани с качеството на обучението, на основата на функциониращата СУК в СУ. Осъществява се текущ мониторинг и периодичен анализ на дейностите, свързани с качеството на образователния процес, в който нормативно е заложено участие на студенти и специалисти от практиката, чрез преки и косвени форми, които през акредитационния период се разширяват.

7. В СУ има действащи структури и легитимни процедури за приемане, разглеждане и решаване на постъпили жалби и предложения на студентите, част от СУК. В СУ са създадени

и функционират специализирани органи: Контролен съвет, Академичен омбудсман и др. За акредитирания период има три подадени жалби от студенти в ПН 3.7, като за всяка от тях са предприети съответните действия от страна на Катедрени съвети и декани на факултети.

СТАНДАРТ 4. ПРИЕМ, РАЗВИТИЕ, ПРИЗНАВАНЕ И СЕРТИФИЦИРАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ.

Критерий 4.1. Институцията оповестява публично приетите от нея документи, очертаващи „жизнения цикъл“ на студента: прием в съответно професионално направление/специалност от регулирани професии, развитие, признаване и сертифициране, както и доказателства за последователното им и прозрачно прилагане.

4.1.1

В СУ „Св. Климент Охридски“ съществуват нормативно регламентирани и действащи практики за: осведомяване на студентите относно правата и задълженията им; постигане на непрекъснатост на взаимноизгодния диалог и взаимодействие между студентите и докторантите с административния и преподавателския състав по всички въпроси, касаещи отделните етапи от „жизнения цикъл на обучението“ и други. Дейностите по прием и развитие на студентите и докторантите са подчинени на националните нормативни изисквания, които са отразени в утвърден и публично оповестен Правилник за образователните дейности в СУ. На университетско равнище функционира отдел „Образователни дейности“, който наблюдава, координира и контролира управлението на учебния процес в основните звена. Ежегодно в СУ се подготвят и се утвърждават от АС Правилници за прием за двете образователни степени – бакалавър и магистър, които се оповестяват публично. Правилникът за прием е наличен и в книжно тяло. Във връзка с привличането на български и чуждестранни студенти в СУ „Св. Климент Охридски“ се организират множество инициативи и мероприятия като: информационни дни на българското висше образование в чужбина, информационни кампании за българската диаспора в чужбина; Дни на отворени врати за ученици от средните училища в България, информационни кампании в средни училища, национални ученически състезания и конкурси и други. Трите факултета, в които се осъществява обучение в ПН 3.7 „Администрация и управление“, използват всички електронни възможности, за да направи приемът на студенти привлекателен, прозрачен и лесно достъпен. Всички останали въпроси, свързани с управлението на жизнения цикъл на студента (в т.ч. въвеждане и адаптиране, обучение и развитие, задържане и кариерно консултиране, дипломиране и поддържане на взаимоотношения с възпитаници на трите факултета, работещи по ПН 3.7 „Администрация и управление“) са регламентирани в приети от СУ документи, които са съобразени с националната нормативна уредба и са публично оповестени на уебсайта на СУ. В СУ е въведена и функционира тюторна система. С решения на КС и/или на ФС се определят курсови ръководители, ръководители на магистърските програми, научни ръководители на дипломанти и други.

4.1.2

В съответствие с изискванията на ЗВО и Наредбата за държавните изисквания за признаване на придобито висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища в СУ действа утвърден и публично оповестен Правилник за признаване на придобито висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища, който регламентира приема на документи и процедурата по тяхната проверка и оценяване. В изпълнение на ЗВО, НДИППО и посочения вътрешен Правилник на университетско ниво е изградена Комисия, в която са включени хабилитирани преподаватели, представители на различните професионални направления, с цел ефективното и качествено проследяване на полученото образование. Сведения за начина на признаване на дипломите и условията за това се огласяват на уеб сайта на СУ.

4.1.3.

Трите факултета (Стопански, Философски и Геолого-географски) и водещите катедри (Стопанско управление, Публична администрация, Регионално развитие), които осигуряват

обучението по ПН 3.7 в СУ, прилагат в пълна степен нормативно регламентирани задължения във връзка със ЗВО и ЗРАСРБ, изпълняват препоръките на европейските стандарти и прилагат международните добри практики по признаване на периоди на обучение и практика в чужбина, свързани с мобилността на студентите. Представени са доказателства, че по ПН 3.7 в СУ има сключени договори с 23 чуждестранни партньори по СЕЕРУС. По програма Еразъм+ броят на сключените договори се увеличава от 57 (2015/16 г.) до 97 (2020/21 г.). Налице е тенденция към увеличаване и на двустранните споразумения: от 15 (2015/16 г.) на 19 (2020/21 г.). Създадена е организация за своевременно оповестяване на възможностите за обучение в чужбина по Програма Еразъм+, СЕЕРУС и двустранните договори за обмяна. Всяко първично звено има отговорници по програма Еразъм+, които са хабилитирани преподаватели. През оценявания период в ПН 3.7 на СУ са осъществени 113 изходящи студентски мобилности (107 с цел обучение и 6 с цел практика). Констатирано е, че основният дял от реализираните студентски изходящи мобилности са от студенти на Стопански факултет. В Геолого-географски факултет, за целия период, са реализирани само 5 такива. За същия период са отчетени 2 мобилности на докторанти в ПН. През акредитационния период са налице 144 входящи мобилности (отново относителният дял на реализираните входящи мобилности са в Стопански факултет; в ГГФ няма реализирани студентски входящи мобилности в ПН). За обслужване на студентите по входяща мобилност е създадена технологична възможност за вписване в системата СУСИ и електронно генериране на изпитни протоколи.

СУ „Св. Климент Охридски“, включително по ПН 3.7 „Администрация и управление“ работи в сътрудничество с националния ENIC/NARIC център с оглед осигуряване на съгласувано признаване на дипломи, дисциплини и кредити.

4.1.4.

В СУ участието на студентите и докторантите в изследователска дейност е регламентирано в утвърдени и публично оповестени вътрешно нормативни документи: Правилника за устройството и дейността на СУ, Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ, Наредба за условията и реда за оценката, планирането, разпределението и разходването на средствата от държавния бюджет за финансиране на присъщата на държавно висше училище научна или художественотворческа дейност (в сила от 1.01.2017 г.), Правилник на СУ за регламентиране на процедури за научни проекти, финансирани от МОН, ФНИ към МОН, оперативни програми, програми на ЕС и други международни и европейски програми и други, Правилникът за условията и реда на финансиране на НИД и за издаване на научни трудове на СУ „Св. Климент Охридски“ със средства, отпуснати целево от държавния бюджет по чл. 91, ал. 1, т. 1 и 2 от ЗВО. Във всяко основно звено функционира Комисия за анализ, оценка и класиране на проектите, финансирани, чрез Университетския Фонд „Научни изследвания“.

През акредитационния период са отчетени общо 130 участия на студенти и докторанти (59 на студенти и 71 на докторанти) от ПН 3.7 в СУ. Налице е тенденция на увеличаване на включените студенти и докторанти в изследователски проекти като за всяка година бройката се повишава – за 2015 г. – 12, а за 2021 г. – 17. Относителният дял на студентите-бакалаври от ПН 3.7, участвали в изследователски проекти е 0,97, като е налице тенденция за увеличаване. Относителният дял на докторантите от ПН 3.7, участвали в изследователски проекти е 27,63, който през анализирания период е относително постоянен. През акредитационния период са реализирани общо 102 участия на студенти и 121 участия на докторанти от ПН 3.7 в СУ в научни форуми. Средно на студент се падат по 0,02 участия с постоянна тенденция през периода, а при докторантите - 0,47 участия на докторант. Броят на публикациите на студенти от ПН 3.7 е общо 39 за периода, като е налице тенденция към ежегодно увеличаване. Броят на публикациите на докторантите е общо 122, при нарастваща тенденция. Констатирано е, че и в трите основни звена са налице разнообразни възможности за реализиране на научноизследователска активност на студентите и докторантите и е отчетена такава.

4.1.5.

В СУ всички вътрешни подзаконови нормативни документи на СУ са подчинени на

държавните изисквания към съдържанието на основните документи, издавани от висшите училища. В тях са определени основните дейности, включващи процедурни методи и средства за проверка на оригиналността и автентичността на дипломи, дипломни и дисертационни работи. Дипломите, издавани от СУ, отговарят на всички нормативни изисквания в Република България и ЕС. Европейското дипломно приложение е допълнение към дипломата.

4.1.6.

В СУ, включително по ПН 3.7 „Администрация и управление“, има изградена система за регистриране на реализацията на възпитаниците. Съществува сайт „Алумни“, в който могат да се регистрират всички възпитаници на Университета, независимо от факултета и специалността. Отделно, по факултети, също функционират Алумни клубове на съответните факултети/специалности (за Стопански факултет https://www.uni-sofia.bg/index.php/bul/universitet_t/fakulteti/stopanski_fakultet/feba_alumni_club; за Философски факултет <http://phls.uni-sofia.bg/article/details/30> и за Геолого-географски факултет https://www.unisofia.bg/index.php/bul/universitet_t/fakulteti/geologo_geografski_fakultet/alumni_klub). Алумни клубовете проследяват реализацията на кадрите, които съответният факултет подготвя за пазара на труда. Трите факултета поддържат активна взаимовръзка със завършилите и през социалните мрежи.

За оценявания период по ПН 3.7 „Администрация и управление“ са обучавани студенти и в трите образователни степени. За периода 2015/16 – 2020/21 обучаваните в ОКС „бакалавър“ студенти, редовна форма, са се понижили минимално (от 669 на 625). В ОКС „магистър“ се установява значително понижение на броя на обучаваните: над 2 пъти в редовна форма (от 536 през 2015/16 до 208 през 2020/21 г.). За задочната форма на обучение тенденцията към понижение е по-леко изразена: от 118 (2015/16 г.) до 72 (2020/21 г.). През акредитационния период в ОНС „доктор“ в ПН 3.7 се установява тенденция към повишение – от 27 през 2015/16 г. на 48 през 2020/21 г. Нарастването е съществено в редовната форма – от 12 през 2015/16 г. до 26 през 2020/21 г., а в задочната форма: от 7 на 14 за същия период.

Общият брой приети студенти в ПН 3.7 в ОКС „бакалавър“ за периода на акредитация е 1074, а в ОКС „магистър“ 1266. Установява се тенденция към понижение на приема в ОКС „бакалавър“ (от 200 през 2015/16 г. до 153 през 2020/21 г.), както и в ОКС „магистър“ до учебната 2019/20 г.; тук е налице значителен прираст на приетите студенти (271 бр.) през 2020/21 г., което надхвърля стартовото ниво за периода (240 през 2015/16 г.). Дипломираните студенти в ОКС „бакалавър“ са 738, а в ОКС „магистър“ 976. Наблюдават се тенденции към понижение на броя на дипломираните студенти и в двете ОКС за периода на акредитация, като спадът в броя на дипломираните магистри е над 2 пъти (от 239 през 2015/16 г. до 96 през 2020/21 г.). При съотношението между брой обучавани и брой дипломирани в ОКС „бакалавър“ се установява известна тенденция към повишение: от 4,9 през 2015/16 г. до 6,1 през 2020/21 г. В ОКС „магистър“ е налице обратна тенденция до учебна 2018/19 г. (от 2,74 до 1,32), след което съотношението се повишава до 2,92 през 2020/21 г. С повече от 60% се наблюдава намаляване на броя прекъсналите студенти през периода, а отпадналите намаляват с около 40% за ОКС „бакалавър“ и с около 95% за ОКС „магистър“. Средногодишният дял на студентите, наети на работа през първите две години след завършването е 98%.

По ПН 3.7 „Администрация и управление“ в СУ се обучават и чуждестранни студенти, което основно се дължи на програмите, които се предлагат на чужд език и съвместните дипломи, които се издават – основно с университети във Франция. Общият брой на чуждестранните студенти, които се обучават по ПН 3.7 Администрация и управление в ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“ за учебната 2020/2021 г., е 57.

Изводи на ПК за изпълнението на Стандарт 4:

1. В СУ „Св. Климент Охридски“ е създадена организация за привличане, прием и адаптиране на български и чуждестранни студенти и докторанти, включително и в ПН 3.7 „Администрация и управление“. Налице са необходимите вътрешни нормативни актове за регламентиране на отделните етапи на „жизнения цикъл“ на студентите, които са огласени на

интернет страницата на висшето училище.

2. СУ разполага с правила и процедури за признаване на придобито висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища.

3. В ПН 3.7 в СУ са осигурени възможности за мобилност на студентите. За оценявания период са реализирани общо 115 изходящи мобилности на студенти и докторанти от направлението. За оценявания период са осъществени 144 входящи студентски мобилности. Установена е тенденция към увеличение на сключените договори с чуждестранни партньори, основно университети по програма Еразъм+.

4. Създадени са правила за включването на студентите и докторантите в реализацията на изследователски проекти. През периода 2015/16 – 2020/21 г. са отчетени 130 участия на студенти и докторанти от ПН 3.7 „Администрация и управление“ в изследователски проекти – вътрешни, национални и международни. Налице е тенденция към увеличаване на включените студенти и докторанти в изследователски проекти, като за всяка година броят се повишава: от 12 (2015 г.) до 17 (2021 г.).

5. В СУ „Св. Климент Охридски“ се спазват държавните изисквания към съдържанието на основните документи за образование и квалификация, издавани от университета.

6. В СУ „Св. Климент Охридски“ е създадена административна система за регистриране на завършилите студенти и докторанти. Тази дейност се осъществява от Университетския център за информационни и комуникационни технологии, който е подготвил специален сайт „Алумни“, в който да се регистрират всички възпитаници на Университета, независимо от факултета и специалността. Отделно в трите факултета, обучаващи по ПН 3.7, функционират алумни клубове.

СТАНДАРТ 5. ПРЕПОДАВАТЕЛСКИ СЪСТАВ

Критерий 5.1. Институциите имат разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав чрез прилагане на прозрачни процедури като част от стратегията за развитие на професионалното направление

5.1.1.

В СУ „Св. Климент Охридски“ има публично оповестени, ясно установени и прозрачни процедури за наемане на работа на квалифицирани преподаватели, включително и на тези, осигуряващи обучението в ПН 3.7. Вътрешните документи на СУ, в които е развита политиката за осигуряване на квалифициран академичен състав, са: Правилник за устройството и дейността на СУ (ПУДСУ); Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ; Правилник за условията и реда на финансиране на научноизследователската дейност на СУ със средства, отпуснати целево от държавния бюджет; Правилник за провеждане на постдокторантура (научна специализация) в СУ; Правилник на СУ за признаване на придобито висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни ВУ, както и признаване на ОНС „доктор“ и научната степен „доктор на науките“, придобити в други ВУ и научни организации; Стратегия за развитие на човешките ресурси в науката в СУ; Стратегия за развитие на научните изследвания в СУ; Етичен кодекс на СУ; Наръчник по качеството на СУ и други. От 04.10.2019 г. СУ получава правото да ползва „HR Excellence in Research“. Констатирано е, че всички процедури преминават през законосъобразна процедура процедура, съобразена с ПУРПНСЗАДСУ. Информация за всички процедури за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности – състав на журито, рецензии и становища – се публикува на сайта на СУ и на страниците на съответните факултети.

5.1.2.

За учебната 2020/2021 г. обучението в ПН 3.7 в ОКС „бакалавър“ се осигурява от 157 преподаватели на първи ОТД. От тях хабилитирани са 80, а нехабилитирани 77. От хабилитираните преподаватели 36 са професори, а 44 са доценти. От нехабилитираните преподаватели: главен асистент са 49, а асистент 28, като от тях 4 са с ОНС „доктор“. Средната възраст на преподавателите на първи ОТД за учебната 2020/2021 е 48,5 години.

Общо за ПН 3.7 „Администрация и управление“ броят на преподавателите на първи ОТД за учебната 2020/2021 г. в ОКС „магистър“ е 91, от тях хабилитирани 62; нехабилитирани 29. От хабилитираните преподаватели 20 са професори, а 42 са доценти. От нехабилитираните преподаватели, главен асистент са 21, а асистент 8, като от тях 1 е с ОНС „доктор“. Средната възраст на преподавателите на първи ОТД за учебната 2020/2021 е 43 години.

За оценявания период численият състав на катедра „Стопанско управление“ наброява 13 души. Всички преподаватели са на първи ОТД. Един професор е по договор изследовател R4. Делът на хабилитирания състав в катедра „Стопанско управление“ е 61,5% (4 професори и 4 доценти). Делът на нехабилитираните преподаватели с ОНС „доктор“ е 31% (3 главни асистенти и 1 асистент). Един от асистентите няма ОНС „доктор“. Средната възраст на преподавателите в Катедра „Стопанско управление“ е 50,1 г. (хабилитирани – 55,1; нехабилитирани – 42).

За оценявания период в катедра „Публична администрация“ са работили 15 преподаватели на ОТД – 3 професори, 4 доценти с ОНС „доктор“ и един с НС „доктор на политическите науки“, 7 главни асистенти с ОНС „доктор“. Всички преподаватели са на първи ОТД. Средната възраст на преподавателите в катедра „Публична администрация“ е 51 г. (хабилитирани – 58,9; нехабилитирани – 40,5). За периода 2020 - 2021 г. са осъществени 5 нови конкурси: два за доцент и три за професор.

За оценявания период в катедра „Регионално развитие“ работят 10 преподаватели на ОТД – 3 професори и 4 доценти с ОНС „доктор“, 2 главни асистенти и 3 асистенти с ОНС „доктор“. Всички преподаватели са на първи ОТД.

В обучението на студенти в ОКС „бакалавър“ и „магистър“ от ПН 3.7 „Администрация и управление“, освен преподаватели от съответните водещи катедри, са ангажирани и преподаватели от други катедри на съответния факултет, преподаватели от други факултети на СУ, както и външни хонорувани преподаватели. По много учебни дисциплини работят екипи, които се състоят от хабилитиран преподавател и утвърден специалист от частния и публичния сектор.

В ПН 3.7 „Администрация и управление“ на СУ в бакалавърските програми делът на хабилитираните преподаватели, които водят профилиращи дисциплини, е над 50%, а заедно с нехабилитирани (с ОНС „доктор“) над 85% (за Стопански факултет: около 70% поради широко застъпената езикова подготовка). В магистърските програми делът на хабилитираните е между 70% и 80%, а заедно с нехабилитираните с ОНС „доктор“: 90% до 100%.

Всички преподаватели от катедра Стопанско управление притежават квалификация по ПН 3.7. Констатирано е че над 80% от преподавателите водят над 5 учебни дисциплини, което свидетелства за високата учебна натовареност на болшинството преподаватели, осигуряващи обучението по ПН 3.7, при значително многообразие на преподаваната профилираща проблематика.

В катедра „Публична администрация“ едно хабилитирано лице и трима главни асистенти са заемат академични длъжности в ПН 3.7. Липсват хабилитирани лица с научна степен в това професионално направление, а от нехабилитираните лица само 1 главен асистент има научна степен в това ПН. Констатирано е, обаче, че трима хабилитирани преподаватели с академична длъжност професор имат призната квалификация в ПН 3.7 на база на научноизследователската си работа.

В катедра „Регионално развитие“ само един асистент притежава научна степен в ПН 3.7. Всички останали преподаватели са с научни степени и длъжности в други ПН.

5.1.3.

Атестирането на преподавателския състав се провежда в съответствие с Правилника за устройството и дейността на СУ, чл. 120-126, и с Наръчника по качеството на СУ, които са в съответствие със ЗВО, ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ. Атестирането на академичния състав се извършва по система от показатели. При атестирането се отчита мнението на студентите. Към всеки факултет функционират Факултетни атестационни комисии.

За оценявания период 2015/16 – 2020/2021 г. в ПН 3.7 „Администрация и управление“ са атестирани (по общата процедура, съгласно графици) 33 души (някои по два пъти), а атестирани на база хабилизация и/или придобиване на по-висока научна степен 19 души (някои по два пъти). Всички атестирани преподаватели са с положителна оценка, с изключение на един (с оценка „добра“). Кариерното развитие на преподавателите по ПН 3.7 „Администрация и управление“ в СУ през последните 5 г. е съобразно с приетия и утвърден план и процедури за кариерно развитие на СУ „Св. Климент Охридски“ и включва: професори – 5; доценти – 14; главен асистент – 11; асистент – 3.

5.1.4.

В СУ е създадена система за информиране и насърчаване на мобилността на преподавателите. Броят на реализираните изходящи мобилности по програма Еразъм+ на преподаватели от ПН 3.7 „Администрация и управление“ за периода 2015/2016 г. – 2020/2021 г. е 20, от тях 17 с цел преподаване и 3 с цел обучение. Броят на реализираните изходящи мобилности по други международни споразумения на преподаватели по ПН 3.7 за същия период е 7, от които 6 с цел преподаване и 1 с цел обучение. Броят на входящите мобилности за периода на акредитацията е 6, като гост-преподавателите от чужбина са представители на Университет Лил, Университет Кьолн, Университет Бремен и Университет Ерланген-Нюрнберг.

Критерий 5.2. „Научноизследователската и художествено-творческата дейност на академичния състав и участието на студентите и докторантите в нея“

5.2.1.

През акредитационния период в СУ са разработени и усъвършенствани три информационни системи за електронно отчитане на данни за научноизследователската дейност на преподавателите в университета – Система „Проекти“, Система „Вътрешни проекти по ФНИ“ и Система „Авторите“.

За периода 2015-2020 г. броят на участията на преподавателите от ПН 3.7 е 236. Средно на един преподавател се падат 6,84 участия за целия период. Всички преподаватели от първичните звена са участвали в проектна дейност. От тях, 91 участия в университетски проекти и 85 – в национални. Средно на един преподавател се падат 5,10 участия в университетски и национални проекти. В международни проекти участията са 59, като средно на един преподавател се падат 1,71 участия в международни проекти. Тенденцията е към увеличаване на броя на участията на преподавателите в проекти по години.

За периода 2015-2020 г. броят на участията на преподавателите от ПН 3.7 Администрация и управление в научни форуми е 335. Всички преподаватели от първичните звена са участвали в научни форуми. Средно на един преподавател се падат 9,83 участия. От тях, 43 са участия в университетски научни форуми и 84 – в национални. Средно на един преподавател се падат 3,68 участия в университетски и национални научни форуми. В международни научни форуми участията са 208, като средно на един преподавател се падат 6,03 участия в международни научни форуми. Тенденцията е към увеличаване на броя на участията на преподавателите в научни форуми по години.

За периода 2015/2016 г. – 2020/2021 г. по ПН 3.7 „Администрация и управление“ има 71 зачислени докторанти, 26 от тях са защитили дисертационните си трудове, а 28 са отчислени с право на защита. Тенденцията е към увеличаване на броя на докторантите по години. Броят на защитилите докторанти на 1 хабилизирани преподавател е 2,38. За учебната 2020/2021 г. броят на редовните докторанти е 26 и заема 54,2% от общия брой на докторантите. Тенденцията е относително постоянна по години. За периода 2015/2016 – 2020/2021 г. прекъснали докторанти няма. Относителният дял на отчислените докторанти за учебната 2020/2021 г. е 22,9%, като за предните години относителният дял е значително по-малък – за 2015/2016 г. относителният дял на отчислените докторанти е 7,40%.

5.2.2.

За периода 2015-2020 г. общият брой на научните публикации на преподавателите на

първи трудов договор по ПН 3.7 „Администрация и управление“ в страната са 656, от тях монографии 41, студии 60, статии 319, научни доклади 208 и учебници и учебни помагала 28. Средно на 1 преподавател се падат по 19,1 научни публикации. Общият брой на научните публикации на преподавателите на първи ОТД по ПН 3.7 „Администрация и управление“ в чужбина са 134, от тях: студии 20, статии 103 и научни доклади 11. Средно на един преподавател се падат по 3,85 научни публикации. Тенденцията е към увеличаване на броя на научните публикации на преподавателите в чужбина по години. Общо за периода научните публикации на преподавателите на първи трудов договор по ПН 3.7 „Администрация и управление“ в страната и чужбина са 790, като средно на 1 преподавател се падат по 11,48 научни публикации. Констатирана е положителна тенденция в броя на публикациите на академичния състав от катедра „Публична администрация“, като това се дължи на значителното увеличаване на броя на студиите и статиите. Констатирано е, че представените публикации на академичния състав от ГГФ, които са в тематичната област на ПН 3.7, са под 20%.

За периода 2015 – 2020 г. общият брой на научните публикации на преподавателите на първи ОТД по ПН 3.7 „Администрация и управление“ в реферирани научни списания и сборници е 205. Средно на 1 преподавател се падат по 5,92 научни публикации. Тенденцията е към увеличаване на броя на научните публикации в реферирани научни списания и сборници по години. За периода 2015 – 2020 г. относителният дял на публикациите в реферирани научни списания и сборници спрямо общия брой на публикациите в ПН 3.7 е 25,9%. Общият брой на научните публикации с импакт фактор и/или импакт ранг на преподавателите на първи ОТД по ПН 3.7 „Администрация и управление“ е 61; средно на 1 преподавател се падат по 1,73 такива публикации. Тенденцията е към увеличаване на броя на научните публикации с импакт фактор и/или импакт ранг по години. За периода 2015 – 2020 г. относителният дял на публикациите с импакт фактор и/или импакт ранг спрямо общия брой на публикациите в ПН 3.7 Администрация и управление е 7,7%. Констатирано е, че в ГГФ няма публикации по проблематиката на ПН 3.7 в издания с импакт фактор и импакт ранг.

За периода на акредитацията общият брой на цитиранията на преподавателите на първи ОТД в ПН 3.7 „Администрация и управление“ в реферирани научни списания и сборници в страната и чужбина е 1108. Средно на 1 преподавател се падат по 5,92 цитирания. В т.ч. цитиранията в издания с импакт фактор и импакт ранг (в SCOPUS и Web of Science) са 236. Средно на 1 преподавател се падат по 6,74 цитирания в научни издания с импакт фактор и импакт ранг /в SCOPUS и Web of Science/.

В СУ за преподавателите от ПН 3.7 „Администрация и управление“ е осигурен и достъп до научни бази данни чрез: НСИ, БНБ, различни държавни агенции и независими изследователски центрове, библиотечен фонд на университета, достъп до световно известни база данни за научна информация и други.

Изводи на ПК по изпълнението на Стандарт 5:

1. В СУ „Св. Климент Охридски“ съществуват публично оповестени, ясни и прозрачни процедури, отговарящи на законовите изисквания за приемане на работа на квалифицирани преподаватели, осигуряващи обучението в ПН 3.7 „Администрация и управление“.

2. Обучението на студентите в ПН 3.7 се осигурява от преподаватели на първи ОТД. Един професор в СФ е по договор Изследовател R4. Делът на хабилитираните лица в първичните звена се движи между 59 и 70%. Средната възраст на преподавателите, осигуряващи обучението в двете ОКС се движи между 43 и 49 г. Относителният дял на профилиращите дисциплини в ПН 3.7 „Администрация и управление“, водени от хабилитирани преподаватели на първи ОТД в ОКС „бакалавър“, е 68,7%, а в ОКС „магистър“ е 80,6%. Констатирано е, че квалификацията на преподавателите в първичните звена е по ПН 3.7 (в т.ч. 3 професори с призната квалификация), с изключение на тези от катедра „Регионално развитие“, където има само един асистент, притежаващ научна степен в ПН.

3. СУ „Св. Климент Охридски“ разполага със система за атестиране на

преподавателите, включително и в ПН 3.7 „Администрация и управление”, по определени критерии. През оценявания период в ПН 3.7 са атестирани 33 преподаватели, а 19 са преминали атестиране на база хабилитация и/или придобиване на научна степен. Всички атестирани преподаватели са с положителна оценка.

4. Съществува активно действаща система за стимулиране на академичната мобилност по линия на Еразъм+ и договори за сътрудничество с чуждестранни висши училища и образователни организации. През наблюдавания период са осъществени 20 изходящи и 6 входящи преподавателски мобилности.

5. В СУ „Св. Климент Охридски“ участието на преподаватели от ПН 3.7 „Администрация и управление“ в научноизследователски проекти и научни форуми е активно. За оценявания период броят на участията на преподавателите в научни проекти е 236, а в научни форуми е 335, за които е налице тенденция към нарастване.

6. В СУ „Св. Климент Охридски“ се прилага цялостна политика по насърчаване и подпомагане на научноизследователската и публикационна дейност на академичния състав. През оценявания период расте годишният брой на научните публикации на преподавателите на първи ОТД по ПН 3.7 – общо 790 в страната и чужбина; 11,48 средно на 1 преподавател. Констатирано е, че представените публикации на академичния състав от ГГФ, които са в тематичната област на ПН 3.7, са под 20%. Относителният дял на публикациите в реферирани научни списания и сборници спрямо общия брой на публикациите в ПН 3.7 е 26%, а дялът на публикациите с импакт фактор и/или импакт ранг спрямо общия брой на публикациите е 7,2%. Тенденцията е към увеличаване на броя на научните публикации в такива научни издания. Констатирано е, че в ГГФ няма публикации по проблематиката на ПН 3.7 в издания с импакт фактор и импакт ранг. Цитиранията на преподавателите на първи ОТД по ПН 3.7 в реферирани научни списания и сборници в страната и чужбина е 1108; средно 5,9 на 1 преподавател; цитиранията в издания с импакт фактор и импакт ранг са 236; средно 6,7 на 1 преподавател.

СТАНДАРТ 6. УЧЕБНИ РЕСУРСИ И ПОДПОМАГАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ

Критерий 6.1 Има осигурена и непрекъснато развиваща се финансова, материално-техническа и информационна база, необходима за учебно-преподавателската, научноизследователската, художественотворческата и спортна дейност, както и подходяща среда за дистанционно обучение, ако провеждат такова

6.1.1.

СУ разполага с необходимата материална база, която се използва и за обучението на студентите от ПН 3.7. Материално-техническото и финансово осигуряване на ПН 3.7 се осъществява в съответствие с разпоредбите на ЗВО и произтичащите от него подзаконовни актове. Учебно преподавателската и научноизследователската дейност използват финансовите, материално-техническите и информационните ресурси на СУ. Бюджетът на СУ се публикува на сайта на университета.

Общо за ПН 3.7 в СУ за 2021 г. аудиторната площ за учебна заетост на 1 студент, обучаван в направлението, е 4,76 кв.м. Тази площ се е увеличила през оценявания период – за сравнение, през 2015 г. е 2,24 кв.м. За 2021 г. броят на работните места за аудиторна и лабораторна работа на 100 студенти, с които се разполага за нуждите на ПН 3.7, е 323 броя. Броят на работните места за аудиторна и лабораторна работа се е увеличил, като за сравнение през 2015 г. е 127 броя на 100 студенти.

6.1.2.

Обучението на студенти и докторанти в ПН 3.7 е осигурено с компютърни зали. За 2021 г. площта на компютърните зали на 100 студенти от ПН 3.7 е 94 кв.м; тази площ се е увеличила през годините на оценявания период: за сравнение, през 2015 г. площта е била 54 кв.м. За 2021 г. броят на компютрите на 100 студенти за обучение в ПН 3.7 е 37 броя; този брой се е увеличил през периода на акредитация – през 2015 г. броят е бил 18. Обучението на студентите в СФ е осигурено със специализиран софтуер: Matlab, EViews, IBM SPSS, MS SQL Server и ESPI, а в

ГГФ с: ArcView, ArcGIS, MapInfo, PCI Geomatics, Erdas Imagine. Налице е За ПН 3.7 са важни и работните места (34) и компютрите (20), които са на разположение на студентите в Библиотеката на СФ. Факултетът разполага със зали, оборудвани с интерактивни дъски с операционната система Android. Осигурен е непрекъснат достъп до безжичен интернет.

6.1.3.

СУ поддържа мрежа от библиотеки, която е координирана от Централната университетска библиотека (УБ). Собственият библиотечен фонд на УБ е вторият по брой в страната (след Националната библиотека), като към момента в електронния каталог са видими над 2 мил. записа. Дигиталните колекции са 10, като всяка е с огромно количество обекти. Освен възможностите, предлагани от УБ и Информационния център на СУ, трите факултета осигуряващи обучението по ПН 3.7 разполагат със собствени библиотеки и работят активно за осигуряването на възможности за достъп до актуални информационни източници. За 2021 г. библиотечната площ на 100 студенти по ПН 3.7 „Администрация и управление“ е 121,7 кв.м. Броят на библиотечни единици, подходящи за ПН 3.7 през 2021 г. е 215625. Този брой се е увеличил през годините на оценявания период – за сравнение, през 2015 г. броят им е бил 201261 библиотечни единици. Броят на библиотечни единици по ПН 3.7 Администрация и управление на 1 студент за 2021 г. е 251; този брой се е увеличил през годините на оценявания период – за сравнение, през 2015 г. този брой е бил 159 библиотечни единици. Относителният дял на новопостъпилите библиотечни единици в ПН 3.7 на хартиен и електронен носител през последните пет години, спрямо общия брой на библиотечните единици към 2021 г., е 6,6%. Осигурени са електронни библиотечни ресурси: ProQuest Ebook Central (Ebrary Academic Complete); Jstor; EbscoHost / Academic Search Complete; C.E.E.O.L.; UN iLibrary; Springer Link; Scopus; ScienceDirect; Lacorda; Стандарти и стандартизационни документи на Българския институт за стандартизация.

6.1.4.

В СУ не се провежда обучение по ПН 3.7 в дистанционна форма, но университетът разполага с акредитирана среда за ДФО. В СУ е утвърдена Стратегия за развитието на електронното и дистанционното обучение, както и Правилник за планирането, организацията и провеждането на дистанционна форма на обучение в СУ. В Университета функционира и система за електронно обучение (<https://elearn.uni-sofia.bg/>).

В условията на неприсъствено обучение поради епидемичната обстановка, свързана с разпространението на Ковид-19, преподавателите от ПН 3.7 в СУ са изготвили множество електронни учебни материали, които са поместени в електронните курсове на всяка дисциплина в платформата e-learn. През 2019 г. е въведена автоматизираната система за проверка на оригиналността StrikePlagiarism.

6.1.5.

Отговарящи за цялостното административно обслужване на студентите, включително студентите от ПН 3.7, са инспекторите от сектор „Студенти“ по факултети. Те имат регламентирано и ясно оповестено приемно време за работа със студенти. В Университета е въведена и работи Система за управление на студентската информация (СУСИ-4), чрез която се осигурява непрекъснатата актуална информация по всички въпроси, които засягат студентите.

Изводи за изпълнението на Стандарт 6:

1. СУ „Св. Климент Охридски“, респективно Стопански, Философски и Геолого-географския факултет, отговарящи за обучението по ПН 3.7 „Администрация и управление“, разполагат с необходимата материално-техническа база за обучение и НИД. За оценявания период за целите на обучението по ПН 3.7 аудиторната площ за учебна заетост се е увеличила, като за 2021 г. е 4088 кв.м /за сравнение, за 2015 г. е 2828 кв.м/. Броят на студентите за периода е намалял /за 2015 г. – 1264, а за 2021 г. – 859/; в резултат аудиторната площ на 1 студент са е увеличила – както поради разширяване на площта, така и поради намаляване на броя на студентите. Същата тенденция се наблюдава и при броя на работните места за аудиторна заетост – 2773 бр. за 2021 г. (1607 през 2015 г.).

2. Осигурени са компютърни зали и специализирани кабинети за обучението по ПН 3.7. Осигурен е непрекъснат достъп до безжичен интернет. За оценявания период площта на компютърните зали се е увеличила – за 2021 г. 811,25 кв.м /за сравнение за 2015 г. е 676,25 кв.м/. За оценявания период броят на компютрите за учебни цели се увеличава – за 2021 г. 322 бр. /за сравнение ,за 2015 г. е 223 бр./.

3. Преподавателите и студентите от ПН 3.7 „Администрация и управление“ разполагат с добре организирана и оборудвана университетска библиотека, както и библиотеките на трите факултета. Осигурен е реален и електронен достъп до водещи научни издания в областта на професионалното направление.

4. По ПН 3.7 в СУ е създадена организация и среда за провеждане и поддържане на пълноценно обучение в електронна среда, за което са разработени авторски печатни и дигитализирани информационни продукти.

5. Създадени са условия за регламентирано академично и административно обслужване, подпомагащо обучението на студентите от ПН 3.7.

СТАНДАРТ 7. УПРАВЛЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА

Критерий 7.1. Институциите имат изградена организация за управление на информацията, свързана с реализацията на обучението по професионалното направление/специалност от регулираната професия и последващата реализация на завършилите.

7.1.1.

Управлението на информацията, свързана с обучението в ПН 3.7 и последващата реализация на обучаемите, са регламентирани нормативно както на общоуниверситетско равнище, така и на равнище основно звено. Констатирано е, че се провеждат регулярни анкетни проучвания сред студентите. Следи се и се анализира информация за реализация и развитието на завършилите от двете ОКС и от ОНС, като дейностите се осъществяват на различни равнища: катедра, факултут, университет. Констатирано е, че се поддържат регулярни контакти с бизнеса (индивидуални и/или групови), чрез което се реализира съответствието на обучението с нуждите на бизнеса. Резултатите от проучвания на студентско мнение, а също така и на мнение на работодатели се обсъждат регулярно в първичните и основните звена и стават основа за подобряване и поддържане качеството на обучението. В университета съществува система за поддържане на систематизирана информация за реализацията и връзката със завършилите ПН 3.7 в СУ „Св. Кл. Охридски“. Учебните планове за ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“ се актуализират и съобразно действащите разпоредби.

7.1.2.

В ПН 3.7 на СУ съществува функционираща система за връзка с алумни. И в трите факултета, обучаващи в това ПН, функционират успешно алумни структури. Студентите, наети на работа през първите две години от завършване на образованието бележат значителен дял: 97% при ОКС „бакалавър“ и 98% при ОКС „магистър“.

7.1.3.

Поддържането на актуалността на обучението в ПН 3.7 се основава на познаване на световните достижения в това ПН, проучване на опита в обучението на други университети (учебни планове и програми, научни публикации и др.), използването на актуални резултати от научните изследвания на преподавателите в учебния процес и прилагането на съвременни информационни технологии в обучението. Създадена е и се поддържа динамична база от данни относно съдържанието на сродни ОКС в професионалните направления и по специалности във водещи ВУ у нас и в чужбина. Опитът на други университети в страната и в чужбина се анализира въз основа на достъпната информация, главно от интернет или чрез лични контакти.

Изводи по изпълнението на Стандарт 7:

1. В ПН 3.7 „Администрация и управление“ на СУ „Св. Кл. Охридски“ периодично се обсъжда и огласява публично ефективността на резултатите, свързани с управлението на качеството на образованието и потребностите от промяна. Изградена е организация за управление на информацията, за проследяване развитието и успеха на студентите и дела на отпадналите; за проучване удовлетвореността на студентите от обучението, учебните ресурси и подкрепата в тяхното кариерно развитие, както и за оценката на потребителите за подготовката на завършилите това ПН.

2. В ПН 3.7 на СУ съществува функционираща система за връзка с алумни и проследяване на реализиралите се (постъпили на работа) след завършването в СУ, от общия брой на завършилите съответната специалност.

3. В ПН 3.7 на СУ се поддържат собствени информационни бази за световните и националните постижения в това ПН и за актуалността на предлагания учебен материал.

СТАНДАРТ 8. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОБЩЕСТВЕНОСТТА

Критерий 8.1. Институциите публикуват ясна, точна, обективна, актуална и лесно достъпна информация за всички дейности, свързани с обучението по професионалното направление.

8.1.1.

В СУ „Св. Кл. Охридски“ съществува система за популяризиране на актуална и пълна информация за образователната, научноизследователската и художествено-творческата дейност на ПН 3.7. В сайта на СУ и сайтовете на основните звена са представени всички дейности, свързани с обучението по специалности, ОКС и форми на обучение. В посочените информационни системи намират отражение и учебните планове и програми, квалификационните характеристики, формите за оценяване, графикът на изпитните сесии и семестриалното обучение и др. За всеки студент и преподавател информацията е достъпна чрез личен електронен профил е-преподавател, съответно е-студент. Впечатление прави наличието и на страница на завършилите СУ „Св. Кл. Охридски“ <http://alumni.uni-sofia.bg> и страници на Алумни клубовете по факултети, включително ина тези, обучаващи в ПН 3.7.

По време на извънредната епидемична обстановка студентите получават информация за своето обучение през няколко различни източници: уебсайт на факултета, Instagram страница, Фейсбук страници, Twitter страницата, и YouTube канал, което съществено улеснява комуникацията. Използва и системата за директна връзка между преподаватели и студенти, която е част от курсовете в Moodle.

Идентифицирани са практики по широко медийно оповестяване на постиженията на академичния състав (в Стопанския факултет).

8.1.2.

Налична е информация за „жизнения“ цикъл на обучението на студентите в ПН 3.7 на СУ „Св. Кл. Охридски“. Общата информация за жизнения цикъл на студентите намира място в следните позиции: за приема на студентите е налична в сайтовете на университета и факултетите; за обучението е отразена в системата СУСИ; за завършването е обвързана с проследяване на реализацията, Алумни клубовете. Информацията за изпитни графици, мобилност, защиты, административни такси, клубове и организации, конкурси, събития и др. е публично достъпна. По всеки от етапите на „жизнения“ цикъл може да се открие и допълнителна информация в социалните мрежи.

8.1.3.

Периодично се обявяват условията за обучение, квалификационните форми и перспективите за професионална реализация, които предлага ПН 3.7 „Администрация и управление“. Това става както на равнище университет, така и на равнище факултет. Идентифицирани са разнообразни събития и на двете равнища. Всички основни звена поддържат актуална информация за кандидат-студентските кампании, за възможностите за мобилност, за учебни стажове и програми, за възможностите за професионална реализация и

кариерно развитие.

8.1.4.

Популяризирането на научната продукция и творческите изяви на студенти и преподаватели се извършва на ниво „университет“ и на ниво „факултет“. На ниво университет функционират отдел „Връзки с обществеността“; система „Авторите“; интернет страница, на която се помества актуална информация от всички факултети. На ниво факултет са идентифицирани разнообразни практики: разработени рубрики в уебсайта; видеонавини и медийни участия на преподаватели (СФ); електронно списание (ФФ); публични лекции (ГГФ).

8.1.5.

В СУ се поддържа актуална, публична информация за програмите Еразъм+ и Еразмус Мундус. На специалната интернет страница „Еразъм+“ се обявяват конкурсите за селекция на студенти и докторанти за мобилност, както и всички други възможности за академичен обмен. Оповестени са: всички договори и споразумения; критерии за допустимост и подбор; документи; информация за грантове. В СУ функционира координационен център EURAXESS, който е част от паневропейската мрежа за научна мобилност и кариерното развитие и мобилността.

Изводи за изпълнението на Стандарт 8:

1. В СУ „Св. Кл. Охридски“ съществува система за популяризиране на актуална и пълна информация за образователната, научноизследователската и художествено-творческа дейност на ПН 3.7 „Администрация и управление“.

2. В СУ е налична информация за „жизнения“ цикъл на обучението на студентите в ПН 3.7, която е структурирана на университетско и факултетно равнище.

3. В СУ периодично се обявяват условията за обучение, квалификационните форми и перспективите за професионална реализация, които предлага ПН 3.7. Това се реализира в рамките на университета и на отделните факултети, осигуряващи обучението по това ПН.

4. В СУ се извършва популяризиране на научната продукция и творческите изяви на студентите и преподавателите от ПН 3.7. Организирането на популяризирането се осъществява на ниво университет и на ниво факултет.

5. В СУ оповестяването на условията за мобилност на студенти и преподаватели е свързано с поддържането на актуална и публична информация за най-популярните програми за мобилност в областта на висшето образование, и по-конкретно в ПН 3.7.

СТАНДАРТ 9. ТЕКУЩ МОНИТОРИНГ И ПЕРИОДИЧЕН ПРЕГЛЕД НА ПРОГРАМИТЕ

Критерий 9.1. Институциите извършват регулярен мониторинг (преглед) и актуализиране на учебните програми, съобразно еволюцията на научните знания и технологии, при обучението по професионалното направление/специалност от регулирана професия

9.1.1.

ПК констатира, че в ПН 3.7 на СУ съществува система за управление и мониторинг на качеството на образователния процес. Тя е свързана с актуалност на учебните програми и необходимост от промяна; активна позиция на студентите в процеса на професионалната им подготовка; постижения на студентите при професионалната им подготовка; качество на преподаване, съотнесено към съвременните изисквания за образователния процес; организация и възможности за динамична промяна на образователната среда; мнение на студентите за качеството на получените знания, съдържанието на учебния план, учебните програми, методите на преподаване и на тази основа перспективата за професионална реализация по специалността. Всички дейности по мониторинг на качеството са отразени в действащата СУК. Констатиран е регулярен преглед и актуализация на учебните програми, при които се отразява еволюцията на научните знания и технологии. Констатиран е регулярен

мониторинг на качеството на преподаване, реализиран на равнище основно звено и на равнище университет. Осигурена е адекватна и динамична промяна на образователната среда – въвеждане на ИКТ в обучението, обогатяване на библиотечния фонд, адекватна информационна база и др. Констатирано е регулярно проследяване мнението на студентите чрез периодични (анкетирани) и перманентни (тюторна система) методи и средства. Набелязани са и са предприети допълнителни мерки за отразяване на мнението на работодатели и работодателски организации, насочени към усъвършенстване на процеса на обучение. Органите за управление на основните звена, осигуряващи обучението в ПН 3.7 в СУ регулярно обсъждат резултати от мониторингови процеси и предприемат съответните действия при наличие на проблемни зони.

9.1.2.

В ПН 3.7 се осигурява мониторинг на успеваемостта на студентите и се предприемат дейности за нейното повишаване. Анализира се успеваемостта на всички равнища и се предприемат конкретни мерки при установяване на проблеми, очертават се тенденции и др. Наблюдава се например, тенденция към намаляване на прекъснали и отстранени студенти – средно за периода, 8% прекъснали и 20% отстранени в ОКС „бакалавър“; 2% прекъснали и 5% отстранени в ОКС „магистър“ от професионалното направление. Стабилен е дялът на дипломиращите се при ОКС „бакалавър“ (средно 58%), като анализът по випуски показва, че дялът на общо дипломиралите се за периода в ПН 3.7 е значително по-висок (70%). Средният успех при дипломиране на студентите в ОКС „бакалавър“ се повишава от 4,80 през 2015/16 г. до 4,91 през 2020/21 г.

В ОКС „магистър“ се констатира по-висок дял на дипломиращите се по години (средно 67%), но с известно забавяне във времето при дипломирането. Средният успех при дипломиране е в границите на оценка „много добър“ до „отличен“ – повишава се от 5,40 през 2015/16 г. до 5,50 през 2020/21 г.

Информация за успеваемостта на студентите в отделните курсове от ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“ се набира перманентно чрез Системата за студентска информация (СУСИ-4). Ежегодно на ниво катедра, факултет и университет се изготвя отчет за резултатите от учебната дейност, обсъждан и приеман на Катедрен, Факултетен и Академичен съвет.

Изводи на ПК за изпълнението на Стандарт 9:

1. В ПН 3.7 „Администрация и управление“ на СУ „Св. Кл. Охридски“ периодично се актуализира учебната документация в съответствие с еволюцията на научните знания и технологии. Студентите участват активно в образователния процес чрез мнения, оценки и становища, изразени в анкетни проучвания, участие в съвети на основните звена на трите факултета, обучаващи в това ПН, както и в Академичния съвет на СУ.

2. В ПН 3.7 на СУ се осъществява мониторинг на успеваемостта на студентите на три нива – катедра, основно звено (трите посочени факултета, обучаващи в това ПН), университет, анализира се и се предлагат мерки за нейното подобряване.

СТАНДАРТ 10. ЦИКЛИЧНО ВЪНШНО ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО

Критерий 10.1. Институциите извършват планирани дейности по самооценяване и външни оценки на всички учебни програми по професионалното направление/специалност от регулираните професии.

10.1.1.

Външно оценяване на качеството и програмите за обучение в СУ се осъществява от Националната агенция по оценяване и акредитация и Рейтинговата система на висшите училища в Р. България. Трите факултета, осигуряващи обучението по ПН 3.7 „Администрация и управление“, регулярно подготвят доклади-самооценки и доклади за изпълнение на препоръките от предходни процедури, изисквани от НАОА. Съгласно ежегодните оценки на

РСВУ, за целия акредитационен период СУ заема второ място в ПН 3.7 (след Американския университет в България), а сред висшите училища с държавно финансиране – първо място. Косвен показател, илюстриращ оценката на бизнеса за подготвяните в ПН 3.7 кадри, е тяхната реализация (75% по данни от Рейтинговата система). По силата на действащата СУК в СУ регулярно се осъществяват вътрешни одити за осигуряване на качеството на обучението и на академичния състав.

10.1.2.

СУ следи конкурентната си среда, което позволява реализирането на мисията, целите и задачите на ВУ в областта на образователната и научноизследователската дейност, привличането на студенти и заемането на престижни позиции в РСВУ в България. СУ разполага с подходяща среда за обучение и научни изследвания и отговаря на съвременните изискванията към висшето образование, в т. ч. в ПН 3.7 АУ. Анализът и оценката на конкурентната среда се извършват в няколко направления: (1) пряко отговорните ръководители и създадените работни групи постоянно следят конкурентната среда чрез анализ на сходни учебни планове и програми на университети, предлагащи обучение по ПН 3.7, на научни публикации, както и на данните за приема на студенти в професионалното направление; (2) ежегодно се анализират оценките на ПН 3.7 в РСВУ, което позволява да се идентифицират силните и слаби страни на СУ и тяхната промяна във времето; (3) за оценка на конкурентоспособността се поддържат данни за интереса сред кандидат-студентите към програмите за обучение в ПН 3.7 и се правят сравнения с общата картина на интереса към професионалното направление във всички висши училища.

10.1.3

В програмите за обучение в двете ОКС от ПН 3.7 в качеството на хонорувани преподаватели се привличат външни експерти, както и преподаватели от други факултети или университети. Всички те провеждат или участват в провеждането на семестриалните изпити по съответните дисциплини. Научни ръководители на дипломанти в магистърските програми понякога са преподаватели от други факултети, а специалисти от практиката се включват в качеството на консултанти. Специалистите от практиката вземат участие в дипломните защиты, като от 2019 г. те вече се вписват официално в изпитните комисии.

10.1.4.

При последната програмна акредитация на ПН 3.7 в СУ, ПКСНУ на НАОА отправя две препоръки, като през оценявания период едната е изпълнена успешно, а втората е частично изпълнена. Тези препоръки са залегнали в стратегията на трите факултета за развитие на професионалното направление. Конкурентоспособността на бакалавърските и магистърските програми в ПН 3.7 се ревизира регулярно. Учебните планове за ОКС „бакалавър“ непрекъснато се актуализират, а по отношение на магистърските програми е взето решение тези програми, които не привличат студенти, да се закриват при спазване на нормативните срокове и изисквания. Броят на активните магистърски програми е съобразен с академичния капацитет и натоварването на преподавателите.

Изводи за изпълнението на Стандарт 10:

1. СУ осъществява планирани дейности за самооценяване на научноизследователската и учебно-преподавателската си дейност. Външното оценяване на програмите за обучение по ПН 3.7 „Администрация и управление“ се осъществява от НАОА и РСВУ.
2. В СУ се осъществява регулярен мониторинг и периодична актуализация на програмите за обучение в ПН 3.7 „Администрация и управление” в съответствие с препоръките от страна на работодателите.
3. Осигурени са възможности за участие на хабилитирани преподаватели от други университети, както и на представители на практиката, в състава на комисии за провеждане на държавни изпити и дипломни защиты по програмите за обучение в ПН 3.7.
4. Изпълнението на препоръките на НАОА от предходна програмна акредитация на ПН 3.7

„Администрация и управление“ е интегрирано в стратегията за развитие на това професионално направление в СУ „Св. Кл. Охридски“.

Председател на ПКЧУ:

(проф. д-р Галина Младенова)